

Wobec (...) prawomocności uchwały ustanawiającej sędziego polubownego (...), brak jest podstawy prawnej do uznania zapisu za bezskuteczny; gdyż podstawa, która przez ustąpienie [sędziego polubownego – wstawienie własne] (...) powstała, została usunięta wskutek zamianowania przez sąd państwowy innego sędziego polubownego. Uznanie (...) zapisu na sąd polubowny za bezskuteczny w myśl przepisów § 583 ust. 2 p. 2 pr. cyw. może jedynie wówczas nastąpić, gdy sędzia polubowny odmawia wykonywania swych funkcji, albo zwleka nadmiernie z ich spełnieniem (...).

**Orzeczenie Sądu Najwyższego
z dnia 18 sierpnia 1932 r.
R 385/32**

Sąd Najwyższy w sprawie Gedalego Sz., przeciwko Albertowi G. o uznanie zapisu na sąd polubowny za bezskuteczny, przychylając się do rekursu rewizyjnego, wniesionego przez Alberta G. od uchwały Sądu Apelacyjnego we Lwowie z 6 lutego 1932 I. R. 98/32/2, którą ten sąd wskutek rekursu wnioskodawcy zmienił uchwałę Sądu Okręgowego we Lwowie z 27 grudnia 1931 I. 1. Nc. 29/31/4 postanowił:

Zmienić uchwałę sądu rekursowego, przywrócić do mocy prawnej zmienioną nią uchwałę sądu I instancji i nałożyć na Gedalego Sz. obowiązek zapłacenia Albertowi G. kosztów rekursu rewizyjnego w kwocie 103 zł. 50 gr. w dniach 14 pod rygorem egzekucji.

Uzasadnienie:

Albert G. i Gedale Sz., zawierając w dniu 12 sierpnia 1930 umowę spółki co do dzierżawy młyna motorowego, oddali w p. X dokumentu umowy załatwienie sporów, jakieby z tego stosunku prawnego powstać mogły, sądowi polubownemu, do którego każda ze stron powołać miała jednego sędziego polubownego, a ci w wypadku różnic zdań, wybrać mieli superarbitra.

W roku 1931 wyłoniły się między stronami spory co do ustalenia zysku, wobec czego Albert G. pismem z 6 sierpnia 1931 wezwał Gedalego Sz. o zamianowanie sędziego

polubownego, podając ze swej strony jako sędziego polubownego Kazimierza Ł. Gedale Sz. ustanowił sędzią polubownym Karola M., który jednak ze względu na konieczność operacji, już pismem z 1 października 1931 oświadczył, że czynności sędziego polubownego nadal pełnić nie może. Wezwanie Alberta G., skierowane do Gedalego Sz. o zamianowanie innego sędziego polubownego pozostało bez skutku.

W dniu 4 listopada 1931 wpłynęły do sądu okręgowego we Lwowie jednocześnie dwa wnioski: 1) Alberta G. o zamianowanie sędziego polubownego dla Gedalego Sz. (§ 582 pr. cyw.), oraz 2) Gedalego Sz. o uznanie zapisu na sąd polubowny za bezskuteczny co do sporów już wynikłych (§ 583 ust. 2 p. 2 pr. cyw.).

Uchwałą z dnia 6 listopada 1931 I. 2 Nc. J. 35/31 Sąd Okręgowy we Lwowie zamianował dla Gedalego Sz. sędzią polubownym Leopolda T. Uchwała ta nie podlega zaskarżeniu żadnym środkiem prawnym (§ 582 ust. 2 pr. cyw.). Kazimierz Ł. i Leopold T. wybrali superarbitra, jednak wstrzymali się z wydaniem orzeczenia ze względu na wniosek Gedalego Sz. o uznanie zapisu za bezskuteczny.

Uchwałą z 27 grudnia 1931 I. 1. Nc. J. 29/31/4 Sąd Okręgowy we Lwowie po przeprowadzeniu rozprawy, odmówił rzeczonemu wnioskowi Gedalego Sz., powołując się na to, że dla Gedalego Sz. ustanowiony już został przez sąd państwowy sędzia polubowny, tudzież, że dla Gedalego Sz. prawo żądania uznania zapisu za bezskuteczny zgłosił już w dniu 19 października 1931, w którym Albert G. wezwał go o zamianowanie sędziego polubownego w miejsce Karola M.

Sąd Apelacyjny we Lwowie przychylił się natomiast do wniosku Gedalego Sz., uznał zapis za bezskuteczny co do sporów, które powstały do dnia 6 sierpnia 1931 i wskazał na to, że w razie ustąpienia jednego z sędziów polubownych prawa obu stron do zamianowania innego sędziego (§ 582 pr. cyw.) lub ubezskutecznienia zapisu (§ 583 ust. 2 p. 2 pr. cyw.) są równorzędne, dokonanie wyboru przez jedną stronę nie przesądza dokonania późniejszego wyboru przez drugą stronę, ustawowo żadnym terminem nie związaną, uzasadnione zaś żądanie uznania zapisu za bezskuteczny, czyni bezcelowym żądanie ustanowienia innego sędziego polubownego.

Wywodom rekursu rewizyjnego, wniesionego przez Alberta G. nie można atoli odmówić trafności.

Wobec bowiem prawomocności uchwały z 6 listopada 1931, ustanawiającej sędziego polubownego w miejsce Karola M., brak jest podstawy prawnej do uznania zapisu za bezskuteczny, gdyż podstawa, która przez ustąpienie Karola M. powstała, została usunięta wskutek zamianowania przez sąd państwowy innego sędziego polubownego. Uznanie zaś zapisu na sąd polubowny za bezskuteczny w myśl przepisów § 583 ust. 2 p. 2 pr. cyw. może jedynie wówczas nastąpić, gdy sędzia polubowny odmawia wykonywania swych funkcji, albo zwleka nadmiernie z ich spełnieniem, które to wypadki obecnie już nie zachodzą.

Przywrócono zatem do mocy prawnej trafną uchwałę sądu pierwszej instancji.

Orzeczenie o kosztach polega na przepisach §§ 41 i 50 pr. cyw.

Źródło: OSP 1933 poz. 322